

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. III. Selectissima P. Suar. doctrina de modo intelligendi Adami in statu
innocentiæ ante peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

utrumque autem salvatur admissio solo iudicio modali evidenti de probabilitate veritatis ipsius iudicii directi: nam immunitas ab omni errore salvatur per suspensionem omnis iudicii directi: conjecturalis cognitio salvatur per iudicium modale, quod licet sit evidens quoad modum, seu quoad probabilitatem veritatis, non tamen quoad rem, seu quoad veritatem de iudicio directo affirmabilem. Ut autem Beati conjecturaliter procedant, satis est, ut evidens de objectivâ probabilitate veritatis opinionis subjectivè probabilis iudicium ferant; non autem necesse est ut subjectivè adhæreant, & assentiantur ipsi opinioni probabilis.

S. III.

Selectissima P. Suarez doctrina de modo intelligendi Adami in statu innocentia ante peccatum.

SUMMARIUM.

- An Adam ante peccatum decipi potuerit? n. 91.
D.D. tuentes, n. 92.
S. Bonav. oppositam sibi opinionem vocat satis probabilem, ibid.
Rationes Doctorum affirmantium, n. 93.
Ignorantia pena culpe ex S. Aug. n. 94.
Sententia negantis D.D. ibid.
Status naturæ integræ ex pluribus donis conflatur, n. 95.
Error non est contra conditionem status puræ naturæ, ibid.
P. Suar. negat, quod Adam potuerit formare iudicium puræ opinativum, sed solum reflexum, n. 96. 97. 98.
Exponit acutè qualiter per iudicium evidens reflexum dici possit res cognosci probabiliter, ibid.
Ait, quod iudicium directum probabile deceat ad summum perfectionem status naturæ lapsæ, n. 99.
Ait ad omnem usum prudentiæ rerum agendarum satis esse iudicium de probabilitate, nec necessarium directum; in quo casu homo habet opinativum iudicium objective, non formaliter, ibid. & n. 100. 101. 102.*

N. 91. **I**terum ex P. Suar. aliqua discenda, & dicenda; nemo enim est, qui ignoret, quo in pretio ejus sapientia ubique habeatur. Igitur in Tomo de Opere sex dierum lib. 3. cap. 10. quaerit, an Adam ante peccatum adeo perfectam nactus sit cognitionem, ut in naturalibus minimè decipi potuerit? Supponit autem tum, quod ad consummatam intellectus perfectionem non satis sit cognoscere

verum, sed etiam necesse sit vitare falsum, quia bonum ex integrâ causa: tum quod per naturalem cognitionem veniat omnis illa, quæ per lumen, & vires naturales haberi potest; etiam non sit de rebus necessariis, aut universalibus. Post hæc duplicem refert opinionem.

Prima affirmat, quod homo ante peccatum circa rem aliquam sibi non evidentem concipere potuerit iudicium falsum; quam opinionem S. Bonav. in 2. dist. 23. art. 2. 99. 2. vocat satis probabilem, etiam illi non adhiereat. Ratio est; quia Adam per scientiam naturalem sibi insulam nō omnia evidenter cognoscebat, præsertim contingentia futura, vel aliqua etiam existentia, sive loco absente, sive in cordibus occulta; & de his aliquod iudicium ferre poterat; ergo falli poterat: etenim ea, quæ non evidenter cognoscuntur, sunt per signa, & conjecturas valde verosimilia, & sæpe homini necessarium est, ut aliquid prudenti, vel debito modo agere, sicut nunc quilibet prudens facit; ergo idem facere potuit Adam. Probatur consequentia; quia in illo actu nulla est imprudentia, nec proprius defectus, cum sit modus operandi tali naturæ accommodatus, & moraliter necessarius, nec meretur nomen deceptionis, aut erroris, ut iudicat S. Bonavent.

Quocirca non solum in practicis, & particularibus, sed etiam in speculativis potuit homo in illo statu esse capax opinionis, qua rerum essentias, & proprietates non semper evidenter cognosceret, sed multa probabiliter de rerum proprietatibus conjecture posset; ergo etiam posset opinativum de illis proferre iudicium; ergo interdum falli, quia hoc iudicium falsitati expositum est. Accedit, quia de facto Heva à Serpente decepta est, ut ipsa falsa est, Gen. 3. dicens: *Serpens deus est, cepit me.* Immo, quod Adam deceptus fuerit putandò se non peccaturum graviter, de cibo vetito ederet, ne uxori repugnaret, aut displiceret, significat S. Augustin. lib. 14. de Civit. cap. 11. & lib. 11. Genes. ad litt. cap. ult. & sequitur Mag. in 2. dist. 22. Idem firmari potest exemplo Deiparæ, quæ decepta est, existimans Filium esse in comitatu, ut dicitur Luc. 2. ergo non est mirum, quod Adam, & Heva decipi potuerint.

Altera negat, & eam tenet D. Thom. 1. 2. q. 94. art. 4. & q. 18. de Verit. art. 6. & in 94. 2. dist. 23. q. 2. art. 3. S. Bonav. l. c. Durand. 5. Tit. in 2. dist. 22. q. 3. & videtur sententia Divi Augustini. lib. 3. de Libero arbit. cap. 18. dicens: *Approbare falsū pro veris, ut error sit, vitare,*

vitæ, non est natura instituti hominis, sed pœna damnati: & lib. 1. Retract. cap. 9. ait, ignorantiam, & difficultatem esse pœnas primi peccati; nulla autem ignorantia deterior est, quam error: & in Enchyridio cap. 16. & seqq. ex professio probat, quemlibet etiam in materia levissimâ errorem deputandum esse inter hujus vitæ mala, & ad quamdam miseriam pertinere, ut ait cap. 21. & lib. 14. de Civit. cap. 10. dicit, non interveniente peccato nullum malum potuisse in primis hominibus inveniri: & lib. 11. Gen. ad litt. cap. 30. asserit Hevam non fuisse à Serpente decipiendam, nisi jam per superbiam peccasset; ergo supponit quod ante peccatum decipi non potuerit. Concludit P. Suar. n. 3. hanc sententiam esse veram, & tenendam, eamque à Modernis communiter defendi.

P. Suar.

N. 95. Ut autem eam probet, supponit Deum non creasse hominem in puris naturalibus, (ut vocant) nec solum cum illa perfectione, quæ homini in hoc vitæ statu connaturalis est, & simpliciter loquendo, potestatem naturalem hominis non excedunt, ut sunt scientiæ per accidens infusæ; sed etiam, quod Deus plures perfectiones Adamo addiderit, ob quas dicitur eum creasse in statu naturæ integræ, vel originalis justitiæ; qui status ex multis donis confurgit, inter quæ unum est immunitas ab omni errore; hæc enim revera naturalem hominis in purâ naturâ existentis conditionem, & virtutem superat: & ideo T. T. in Tract. de Gratiâ communiter docent, quod homo in purâ naturâ conditus, & suis viribus relictus non possit non decipi aliquando, non solum in practicâ, sed etiam in speculativâ cognitione. Ratio est; quia in ipsâ scientiarum naturalium materiâ plura sunt, quæ non demonstrantur evidenter solo naturali lumine, & judicium opinativum, quod circa illa formatur, de se est expositum falsitati: ergo fieri non potest, ut qui sapius hoc modo judicat, non decipiatur aliquando. Nec juxta naturalem hominis conditionem est in his omnibus, quæ evidenter non cognoscuntur, abstinere à judicio. Similiter supponit deceptionem dupliciter in homine contingere posse: vel involuntariè simpliciter, vel aliquo modo voluntariè, ut accidit, cum homo voluntariè fert judicium de re, quam novit esse incertam, quæ deceptio facilius vitari potest.

N. 96. Probat autem ex S. August. quia omnis deceptio est malum hominis, & pertinet ad malum pœnæ, quæ ante culpam non infligitur; ergo ubi nulla esset culpa, nulla fuisset deceptio. Addit, quia si homo non peccaret, non pateretur mala pœnæ in corpore,

ut est mors, & similia; ergo multò minùs mala pœnæ pateretur in animâ, quæ ex se maiora sunt, & inter illa est deceptio.

Punctum difficultatis est, quale fuerit hoc donum, vel quomodo Deus præservaverit hominem, ne umquam in statu innocentie deciperetur? Respondet n. 7. quod præter habitualia dona scientiæ, & specierum infusarum necessaria fuerit peculiaris Dei providentia, quâ in omni occasione errandi homo à deceptione præservaretur. Quod magis declarat in argumentorum solutione.

Ubi n. 8. ait: Negatur simpliciter minor propositio, quod Adam potuerit sive firmum, sive infirmum præbere judicium de re incertâ, & per solas conjecturas verosimili apparente: nam in omni simili occasione poterat summâ facilitate judicium de re ipsâ continere. Inquit, de re ipsâ; quia aliud est judicare rem ipsam, an ita sit, vel non sit; aliud judicare apparentiam, seu verosimilitudinem, quam conjectura faciunt, & in quo gradu, id est, an faciant rem probabilem, vel probabiliorem, vel an inducant suspicionem levem, aut gravem, aut vehementem. Nam in isto posteriori modo judicari potest ex conjecturis sine periculo erroris, quia tunc judicium non est conjecturale, sed evidens. Nam licet conjecturæ non faciant evidentiam rei, faciunt nihilominus evidentiam illius extrinsecæ denominationis, quæ ab ipsis quasi formaliter redundant in rem, quæ probabilis, aut verosimilis denominatur. Hoc ergo posterius judicium habere posset homo de hujusmodi rebus in primo statu, quia in illo nullum est erroris periculum; non tamen definitum judicium proferre de veritate ipsâ, quia in illo semper est periculum deceptionis. Hæc P. Suar. ad verbum.

Et n. 9. ait: Ad probationem in contrarium, quia interdum tale judicium potest esse moraliter necessarium, & naturæ accommodatum, respondet in naturâ lapsâ fortasse ita esse; ante lapsum autem non ita fuisse. Quia ad omnem usum prudentiæ, & rerum agendarum in rigore sufficit prius judicium de rei probabilitate, verosimilitudine, aut suspitione; & ita cessat necessitas alterius judicii de re ipsâ secundum se; aliunde etiam habebat homo in illo statu tantam animi compositionem, & moderationem, ut nihil ex preveniente passione vellet; & ideo rectâ ratione ductus facillimè posset per voluntatem frænare intellectum, ut numquam in simile judicium opinativum prorumperet; unde in eo statu haberet homo opinativam cognitionem objectivè, ut ita dicam, non formali-

formaliter; id est, cognosceret, quod opinabile est, & in quo gradu tale sit, non tamen judicando opinaretur. Hæc etiam ad verbū.

N. 100. Objicit sibi, hoc modo declarari quidem potuisse hominem non errare, non tamen probari, quod non potuisset decipi, quia semper liber erat ad illud judicium proferendum, si vellet. Subdit: Respondeo in primis, cum homo esset prudentissimus, & bene ordinatus, & alioquin tale judicium sibi non esset ad res agendas, vel cognoscendas necessarium, essetque expositum falsitati, hoc videri sufficiens, ut numquam posset talem actum habere, quia esset periculo alicujus mali sine iusta causa se exponere; quod esset contra perfectionem illius status; immo non videtur carere aliquā levi culpā, quæ in illo statu esse non posset, ut infra dicemus. Hæc quoque ad verbum.

N. 101. Post hæc n. 100. negat Evam fuisse ante peccatum deceptam; quod idem dicit de Adamo, & multo magis de Deiparā, remittendo se ad ea, quæ dederat tom. 2. in 3. p. disp. 19. sect. 6.

N. 102. Tandem à n. 12. movet dubium, an primum hominis in statu innocentie peccatum potuerit esse hæresis, aut alius error? et si autem hoc cum P. Molina disp. 26. de Opere sex dierum affirmare videatur, attamen absolute ait, quod primum illud hæresis, aut iudicii temerarii peccatum ducere originem suam debuisset ab aliquo inordinato voluntatis affectu, tanquam a causā, à quā hæresis, aut error ille processisset; atque adeo semper verum esset, quod in statu innocentie omnis error voluntarius (nam involuntarius in eo statu locum habere non poterat, quia nullus in eo statu locus erat ulli mentis subreptioni) voluntatem prius ab aliquo inordinato affectu vitiatam præsupposuisset. Lege P. Suar. à n. 12. ad 16. Unum tacere nolo, nempe, quod ait n. 14. ubi explicans, qualiter contingat voluntarius in intellectu error, dicit tribus modis contingere, nempe, absque ulla culpā, cum culpā veniali, & cum mortali. Primo modo potest nunc homo errare speculative in iudicio probabilis opinionis, in quo nihil peccat, (N.B.) quando prudenter se gerit, quamvis contingat iudicium in re falsum esse &c. Hæc, & alia Exim. Doctor.

§. IV.

Scholia in allegatam ex P. Suar. doctrinam, qualiter Adam in statu innocentie circa sibi incerta processerit.

SUMMARIUM.

Scholia, n. 103.

Falsum deteriorat intellectum, n. 104.

Ex S. Bonav. opposita proprie est probabilis, nec omnis propria est moraliter certa, n. 105.

Etsi assensus directus opinionis sit iuxta statum hominis, & prudentiam humanam, attamen longe prudentius est abstinere, n. 106.

Error in presenti statu supponit aliquam culpam ex S. Aug. n. 107.

Communis sententia negat, quod Adam ante lapsum errare potuerit, n. 108.

Homini in parā naturā non convenit immunitas ab omni errore, n. 109.

Connaturale est homini errare aliquando, est melius sit non errare, quoties potest, ut patet, quoties non datur evidentia, ib.

Qualiter juxta hominis lapsi naturam sit, tum errare, tum non errare, n. 110.

Explico, ib. & n. 111.

Mirabilis harmonia nostre doctrinæ, ib.

Anti-Probabilis est necessitas ad errorem, ib.

Non datur obligatio errandi voluntarii, et prudenter, ib.

P. Suar. ut liberet Adamum in statu naturæ integre ab omni errore circa incerta, recurrit ad suspensionem iudicii directi, & appellat unice ad evidens reflexum, n. 112. 113.

Etsi prudenter operetur, qui format iudicium directum subjective probabilis; at longe prudentius, qui illud suspendit, & appellat unice ad modale evidens, n. 114.

Si juxta P. Suar. in statu iustitie originali ad omnem usum prudentie rerum agendum satis est iudicium modale sine directo, multo magis in statu naturæ lapsæ, n. 115.

Homini nec vetatur iudicium modale, nec precipitur directum; sed utrumque permittitur, ibid.

Sicut facilitas suspendendi iudicium directum provenit à summā animi moderatione; ita inclinatio ad illud ab animi immoderatione, n. 116.

Homo in statu naturæ integre nequibat concepere iudicium directum incertum; potest in statu naturæ lapsæ, at non debet, n. 117.

Error insitus opinioni probabilis, etsi sit voluntarius, est sine culpā, ait P. Suar. n. 118.

Antequam ex hac selecta doctrinā nos. N. proponam rationes, me iudice, insolubiles 103. proponam contra fidem à Neotericis Probabilioristis legem, quā volunt teneri hominem ad directum semper, idque firmum de veritate opinionis, & honestate operationis ferendum iudicium, ut prudenter operetur, aliqua scholia in allegatam Eximii Doctoris doctrinam tradere duxi, non tantum quia præsentem nostram conclusionem de solius iudicii modalis supra objectivam probabilitatem cadentis sufficientiā firmant, quin roborant